

ODBYWANIE KARY WIĘZIENIA

**Broszura dla cudzoziemców osadzonych w
norweskich więzieniach**

Jussbuss

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. O NORWESKICH SŁUŻBACH KURATORSKICH	5
3. ZATRZYMANIE W ARESZCIE	5
4. ODBYWANIE KARY WIĘZIENIA	6
4.1 Gdzie i w jaki sposób odbędziesz swoją karę	6
4.2 Wyjścia i zwolnienie z więzienia	8
4.3 Struktura i organizacja norweskich służb kuratorskich	9
4.4 Reguły administracyjne, poufność i prawo do informacji	10
5. DOTYCZY W SZCZEGÓLNOŚCI CUDZOZIEMCÓW: REGUŁY I PRAWA.....	11
5.1 Jakie znaczenie, w kontekście pozbawienia wolności, ma decyzja o wydaleniu z kraju bądź ostrzeżenie o ewentualności deportacji	11
5.2 Zwolnienie warunkowe w przypadku cudzoziemców	13
6. PRAWA SOCJALNE W OKRESIE POZBAWIENIA WOLNOŚCI.....	14
6.1 Prawo do kształcenia	14
6.2 Prawo do opieki zdrowotnej.....	15
6.3 Prawo do świadczeń NAV	16
7. KONTAKT Z RODZINĄ I DZIEĆMI	16
7.1 Odwiedziny i korespondencja.....	16
7.2 Połączenia telefoniczne	18
7.2.1 Informacje natury ogólnej.....	18
7.2.2 Wydatki	18
7.2.3 Połączenia telefoniczne w Twoim języku ojczystym	19
7.2.4 Połączenia wideo.....	20
8. ZAKAZ DYSKRYMINACJI.....	20
8.1 Informacje natury ogólnej	20
8.2 Prawo do praktykowania wyznania.....	21
9. BARIERY JĘZYKOWE I PRAWO DO TŁUMACZA	22
10. PRZEKAZANIE CELEM ODBYCIA KARY W INNYM KRAJU.....	23
10.1 Informacje natury ogólnej na temat przekazania do więzienia w innym kraju.....	23
10.2 Postępowanie administracyjne i odwołania	24

10.3	Warunki przekazania do innego kraju	25
10.3.1	Wnoskowanie o przekazanie do innego kraju.....	25
10.3.2	Przekazanie bez Twojej zgody	27
11.	DANE KONTAKTOWE.....	29

1. WPROWADZENIE

Niniejsza broszura stanowi skrótowy przegląd przepisów prawa, jakim podlegają cudzoziemcy odbywający karę więzienia w Norwegii. Poruszane w niej zagadnienia dotyczą w szczególności więźniów pochodzenia innego niż norweskie. Przez „cudzoziemca” rozumie się tu osoby nieposiadające obywatelstwa norweskiego, przy czym broszura ta może się okazać przydatna również osobom z językiem ojczystym innym niż norweski. Przysługujące Tobie prawa w wielu przypadkach zależą od aktualnego przyznanego Ci zezwolenia na pobyt. W związku z tym, w kontekście niniejszej broszury, wskazana jest znajomość swojego statusu pobytowego.

W pierwszej części broszury omówiono sposób, w jaki zorganizowane są norweskie służby kuratorskie. Jest ona skierowana do osób, których doświadczenie w zakresie funkcjonowania społeczeństwa norweskiego jest niewielkie bądź żadne. W treści broszury poruszane są ponadto takie zagadnienia jak dyskryminacja, prawo do tłumacza, połączenia telefoniczne w Twoim języku ojczystym oraz przekazanie do innego kraju celem odbycia kary na jego terenie.

Broszurę sporządzono na podstawie dokumentu *The Prisoners Handbook* [Podręcznik więźnia], stanowiącego przegląd więziennych reguł. *Podręcznik więźnia* powinien być dostępny w każdym norweskim zakładzie karnym – jednakże dotychczas przygotowano tylko kilka jego wersji językowych. Zadaniem broszury jest streszczenie *Podręcznika więźnia*, z myślą o więźniach nieposługujących się żadnym z języków, w których został on wydany, jak i tych, którzy od grubej książki wolą prostą broszurę.

Broszura została sporządzona przez Jussbuss – studencką organizację pomocy prawnej oferującą indywidualną poradę prawną. Jussbuss oferuje poradę ustną i pisemną. W pewnych przypadkach możemy reprezentować naszych klientów, na przykład przygotowując w ich imieniu pisemne odwołania (apelacje). Nie jesteśmy w stanie udzielić pomocy w każdego rodzaju sprawie, bądź odpowiedzi na każde pytanie – niemniej jednak, w takich przypadkach, staramy się kierować klientów do innych organizacji.

Zakres działalności Jussbuss rozciąga się na wiele dziedzin prawa. Jej stan na kwiecień 2019 roku obejmował prawo imigracyjne, reguły więzienne, prawo lokalowe, długi, świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych, wsparcie finansowe ze strony NAV (administratora świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych w Norwegii) oraz prawo pracy.

Jussbuss nie prowadzi działalności w dziedzinie prawa karnego. Wszelkie pytania dotyczące Twojej sprawy karnej kieruj do swojego obrońcy.

Będąc organizacją prowadzoną przez studentów, Jussbuss podlega ścisłym procedurom administracyjnym, mającym za zadanie pilnować jakości wykonywanej pracy. Procedury te sprawiają, że często nie jesteśmy w stanie udzielić klientowi odpowiedzi natychmiast. Gdyby termin Twojej sprawy był bliski, bądź odpowiedź była potrzebna pilnie, dołożymy wszelkich

starań, by potraktować Twoją sprawę priorytetowo. Wszystkie przekazywane nam przez Ciebie informacje są traktowane ściśle poufnie. To oznacza, że nie dzielimy się tymi informacjami bez Twojej zgody. Nie będziemy też, pod żadnym pozorem, występować w Twoim imieniu w Twojej sprawie, jeśli nie wyrazisz na to zgody.

Personel Jussbuss odwiedza wiele różnych więzień. Najczęściej bywamy w zakładach karnych na wschodzie Norwegii. Więźniów osadzonych w innych częściach kraju, którzy pragnęliby zadać nam jakiegokolwiek pytania, zapraszamy do kontaktu telefonicznego – w dni robocze. Dane kontaktowe znajdziesz na końcu broszury. Nasze biuro jest zamknięte w okresach Bożego Narodzenia oraz Wielkanocy. W wielu więzieniach nie pobiera się opłat za połączenia telefoniczne z Jussbuss – zapytaj w swoim zakładzie karnym, czy możesz skontaktować się z nami bezpłatnie.

Jeśli nie mówisz po norwesku ani po angielsku, to zalecamy przybycie na spotkanie z nami w towarzystwie współwięźnia mówiącego w Twoim języku. Sami nie jeździmy po zakładach karnych w towarzystwie tłumaczy – jednak czasami udaje nam się umówić z tłumaczem spotkanie telefoniczne. Taka usługa jest dla Ciebie nieodpłatna – jednak znalezienie tłumacza zajmuje niekiedy kilka dni.

2. O NORWESKICH SŁUŻBACH KURATORSKICH

Norweskie służby kuratorskie odpowiadają za egzekwowanie sankcji karnych i zatrzymywanie w areszcie. Obowiązkiem służb kuratorskich jest wywiązywanie się z tych zadań w sposób niebudzący wątpliwości w społeczeństwie i zapobiegający popełnianiu dalszych przestępstw. Służby kuratorskie powinny kłaść nacisk na środki rozwijające w więźniach zdolność do zmiany swojego postępowania. Służba kuratorska zasadza się na regułach i wartościach humanitarnych. Powinna ona, do pewnego stopnia, zaspokajać indywidualne potrzeby poszczególnych więźniów.

Reguły obowiązujące w więzieniu kontrolują Twoje funkcjonowanie w więzieniu na wiele sposobów. Warto zrozumieć reguły, jakim podlegasz w okresie pozbawienia wolności – to zapewni Ci jednocześnie ogólną znajomość praw, jakie przysługują Tobie jako więźniowi.

W okresie pozbawienia wolności, mogą Ci przysługiwać odwiedziny, wyjścia pod eskortą, przepustki oraz zwolnienie warunkowe. Takich szans w wielu przypadkach nie masz prawa otrzymać – jednakże o tym, według własnego uznania, decydują służby kuratorskie.

Najważniejsze dla Ciebie, jako więźnia, ramy prawne stanowi norweska ustawa o egzekucji wyroków, a także powiązane z nią regulacje i wytyczne. Do tego często dochodzą reguły wewnętrzne – różne w różnych zakładach karnych. Norweska ustawa o egzekucji wyroków została przetłumaczona z norweskiego, jak dotąd, na siedem innych języków: angielski, arabski, polski, rosyjski, turecki, litewski oraz rumuński. Możesz poprosić w więzieniu o egzemplarz ustawy w tym z języków, który rozumiesz najlepiej.

3. ZATRZYMANIE W ARESZCIE

W myśl ogólnej reguły, w procesie karnym masz prawo do obrońcy. Adwokat ten odpowie na Twoje pytania dotyczące zatrzymania w areszcie oraz kodeksu karnego. Gdyby postawa przydzielonego Tobie obrońcy publicznego Cię nie satysfakcjonowała, możesz poprosić o to, by reprezentował Cię ktoś inny. Ogólnie rzecz biorąc, przysługuje Ci prawo do wybrania dla siebie obrońcy.

W okresie aresztowania, Twoim obowiązkiem jest przestrzeganie reguł więziennych identycznych z tymi, jakim podlegają osoby skazane. Złamanie reguł więziennych w okresie aresztowania grozi karą ze strony więzienia.

Wiele spośród tych reguł – lecz nie każda – nie różni się ze względu na to, czy podlegasz zatrzymaniu w areszcie, czy odbywasz karę więzienia.

W okresie aresztowania, przykładowo, nie masz obowiązku wykonywania prac przewidzianych dla więźniów. Nie możesz jednak otrzymać przepustki oraz, na ogół, nie przysługuje Ci wyjście pod eskortą. O tym, czy możesz otrzymać zezwolenie na wyjście pod eskortą, decyduje nie samo więzienie, ale policja. Możesz ubiegać się o przekazanie do innego zakładu karnego. W większości przypadków, w okresie aresztowania masz prawo korzystać ze świadczeń swojego regularnego lekarza oraz dentysty, przy czym leczenie ma zazwyczaj miejsce w więzieniu.

Zasady dotyczące odwiedzin oraz korespondencji od osób przebywających na wolności z reguły nie różnią się ze względu na to, czy podlegasz zatrzymaniu w areszcie, czy odbywasz karę więzienia. Różne są jednak reguły obowiązujące więźniów znajdujących się pod szczególnym zasądzonym nadzorem oraz objętych szczególnymi zasądzonymi ograniczeniami odwiedzin bądź korespondencji.

Gdyby w okresie pozbawienia wolności potrzebna Ci była pomoc związana z majątkiem bądź zobowiązaniami pozawięziennymi, możesz poprosić o nią swojego obrońcę, personel więzienia lub pracowników służb socjalnych.

4. ODBYWANIE KARY WIĘZIENIA

4.1 Gdzie i w jaki sposób odbędziesz swoją karę

W obrębie norweskiego systemu penitencjarnego występują różne poziomy rygoru. Istnieją więzienia o wysokim rygorze, zakłady karne o złagodzonym rygorze, a także zakłady „półwolnościowe” (półotwarte). Ponadto, niektórzy skazani odbywają kary więzienia w oddziałach o zaostrzonym rygorze (dla więźniów niebezpiecznych). Osadzonych często umieszcza się w rygorze zaostrzonym początkowo, by następnie, w miarę jak zbliża się koniec kary, przenosić ich do oddziałów o coraz niższym rygorze. Dla osoby narodowości innej niż norweska, uzyskanie przekazania do więzienia o złagodzonym rygorze – bądź do zakładu półwolnościowego – może być trudne, ze względu na przekonanie zakładu o niebezpieczeństwie próby ucieczki, albo z uwagi na fakt, że w niektórych zakładach karnych priorytetowo traktuje się resocjalizację tych więźniów, którzy po odbyciu kary pozostaną w Norwegii.

W pewnych przypadkach, możliwe bywa odbycie kary poza więzieniem. Wyrok odsiadyuje się wówczas w określonego rodzaju instytucji, w szpitalu

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 10

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§§ 12, 13 i 16

bądź w domu – z systemem dozoru elektronicznego (monitorem na kostkę) albo bez.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§§ 14 i 15

Jeżeli chcesz sobie odbywać karę w miejscu innym niż to, gdzie obecnie przebywasz, możesz ubiegać się o przekazanie do preferowanej przez Ciebie instytucji. W wielu przypadkach, więzienie może też przekazać Cię wbrew Twojej woli.

Cudzoziemcy odsiadujący wyrok występują w więzieniach we wszystkich zakątkach Norwegii. Na miesiąc kwiecień 2019 roku, jedynym w Norwegii zakładem karnym przeznaczonym w szczególności dla cudzoziemców, w stosunku do których przewidziano deportację po odbyciu wyroku bądź przekazanie do więzienia w innym kraju przed końcem kary, jest więzienie Kongsvinger. W więzieniu Kongsvinger więźniom oferowane są aktywności pomyślane specjalnie dla cudzoziemców, przy czym pod względem panujących warunków ten zakład karny w założeniu nie różni się od innych więzień na terenie Norwegii. Wszelkie pytania dotyczące miejsca odbycia kary kieruj do przypisanego Tobie funkcjonariusza ds. kontaktu.

Cudzoziemcy mogą ubiegać się o przekazanie do kraju ojczystego celem odbycia części kary na jego terenie. Informacja o takiej ewentualności powinna zostać Tobie przekazana z chwilą osadzenia w danym zakładzie karnym. Więcej informacji o tym procesie znajdziesz w rozdziale 10 niniejszej broszury.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§§ 17 i 18

Jako więzień, na ogół masz prawo nawiązywać kontakt z innymi więźniami podczas wykonywania prac, w ramach więziennej edukacji oraz w czasie wolnym. Osoby skazane mają obowiązek uczestniczenia w określonych aktywnościach w okresie pozbawienia wolności. To oznacza, że zakład karny zwykle może zmusić Cię do pracy – oraz że więzienie ma obowiązek dopilnowania, żeby osoby wyrażające chęć udziału w pracach miały taką możliwość. Obowiązek czynnego uczestnictwa można wypełnić poprzez pracę, edukację bądź udział w innych programach, na przykład z zakresu rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu albo innych substancji odurzających.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§§ 37–40

W razie złamania więziennych reguł podczas odbywania kary – przykładowo, używania substancji odurzających – grożą Ci rozmaite sankcje, takie jak izolacja, utrata przywilejów czy pisemna nagana.

Jeżeli masz przekonanie, że nałożono na Ciebie sankcję niesłusznie, albo że sankcja powinna być łagodniejsza, to możesz odwoływać się od decyzji. W sprawach apelacyjnych, zakład karny ma obowiązek przestrzegania

określonych procedur administracyjnych – dla dopilnowania, żeby Twoje ewentualne odwołanie zostało potraktowane sprawiedliwie i poprawnie.

Jeżeli potrzebujesz pomocy w złożeniu odwołania od decyzji, albo podejrzewasz, że mogło dojść do naruszenia przysługujących Tobie praw, to możesz skontaktować się z Jussbuss.

4.2 Wyjścia i zwolnienie z więzienia

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§§ 33, 34 i 20

W okresie pozbawienia wolności, w pewnych sytuacjach masz prawo opuścić zakład karny:

- Przepustka (*permisjon*) pozwala Ci opuścić więzienie na określony czas bez eskorty pracownika zakładu karnego. Na ogół, na przepustce nie możesz opuszczać kraju. Wyjątek od tej ogólnej reguły może mieć miejsce w sytuacji nadzwyczajnej, kiedy szczególne przyczyny socjalne czynią podróż za granicę konieczną i ważną.
- Wyjście pod eskortą (*fremstilling*) pozwala Ci opuścić więzienie w towarzystwie pracowników zakładu karnego albo policji.
- Zwolnienie dzienne (*frigang*) pozwala Ci pracować, kształcić się bądź podejmować inne aktywności poza więzieniem w ciągu dnia.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 42

W wielu przypadkach, możliwe jest zwolnienie z więzienia w terminie wcześniejszym niż przypadający na faktyczny koniec zasądzonej kary – nazywa się to „zwolnieniem warunkowym”. Istnieją reguły dotyczące zwolnienia warunkowego po upływie „połowy wymiaru” (odbycie przynajmniej połowy kary i kolejnych 60 dni) oraz „2/3 wymiaru” (odbycie dwóch trzecich kary). Bardzo rzadkie są przypadki przyznania zwolnienia warunkowego w połowie wymiaru kary. Większa jest szansa na otrzymanie zwolnienia warunkowego w dwóch trzecich wymiaru kary – zwłaszcza jeśli znajdujesz się w więzieniu po raz pierwszy i sprawujesz się dobrze. Zwolnienie warunkowe nie zostanie Ci przyznane, jeśli zakład karny uzna to za niewskazane.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 41
wytoczne do norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 41, paragraf

Możesz ubiegać się o zwolnienie warunkowe – jednakże aby je otrzymać, musisz spełnić szereg warunków. Zwolnienie warunkowe Twojej osoby nie może budzić wątpliwości z punktu widzenia powszechnego bezpieczeństwa, oraz musi być wskazane. To oznacza, że z punktu widzenia zakładu karnego nie może istnieć żaden powód, dla którego przyznanie Tobie zwolnienia warunkowego można byłoby uznać za niebezpieczne – na przykład wobec podejrzenia prawdopodobieństwa ponownego

dopuszczenia się czynów przestępczych bądź złamania któregokolwiek z warunków zwolnienia (zob. w rozdziale 5).

Norweskie służby kuratorskie powinny zadbać o stosowne przygotowanie Cię do zwolnienia. Jeżeli jesteś cudzoziemcem i nie podlegasz wydaleniu z kraju, lecz życzysz sobie opuścić kraj po odzyskaniu wolności, to więzienie opłaci Twój przejazd z więzienia do miejsca początkowego podróży poza granice Norwegii.

Do osób podlegających wydaleniu stosuje się inne reguły. W wielu przypadkach, policja uczestniczy w transporcie Twojej osoby poza granice kraju. W razie jakichkolwiek pytań dotyczących Twojej sprawy związanej z wydaleniem z kraju, możesz skontaktować się z Jussbuss.

4.3 Struktura i organizacja norweskich służb kuratorskich

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 5

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 6

W większości spraw, na szczeblu lokalnym zapadają decyzje podejmowane na podstawie norweskiej ustawy o egzekucji wyroków. To oznacza, że osobą odpowiedzialną za decyzje natury administracyjnej jest naczelnik zakładu karnego bądź kierownik ośrodka kuratorskiego. Gdyby Twój wniosek został odrzucony, możesz składać odwołanie na szczeblu regionalnym.

W pewnych sytuacjach, wniosek jest kierowany bezpośrednio do jednostki regionalnej. W takim przypadku, od odrzucenia wniosku możesz

odwoływać się na szczeblu dyrekcji norweskich służb kuratorskich. Skierowanie wniosku bezpośrednio do jednostki regionalnej wynika często ze związku z sytuacją szczególnie poważną, albo z faktu, że wnioskujący więzien został skazany na zatrzymanie prewencyjne bądź pozbawienie wolności przez okres ponad 10 lat.

Tego, by zakłady karne postępowały w sposób zgodny z prawem, pilnują określone instytucje, takie jak rady nadzoru (Tilsynsrådet) czy rzecznik (Sivilombudsmannen). Jeżeli chcesz sobie skontaktować się z którąś z tych instytucji, albo potrzebujesz więcej informacji na ich temat, zapytaj personelu więzienia lub pracownika Jussbuss.

4.4 Reguły administracyjne, poufność i prawo do informacji

W więzieniu możesz ubiegać się o szereg szans stwarzanych w okresie pozbawienia wolności. Gdyby Twój wniosek został odrzucony, możesz odwoływać się od decyzji. Termin składania odwołań wynosi zwykle 7 dni, przy czym w pewnych przypadkach jest skrócony do zaledwie 48 godzin. Odwołania od decyzji innych instytucji publicznych – np. UDI albo NAV – można składać zazwyczaj w terminie 3 tygodni. Możliwa jest apelacja ustna – jednakże zalecamy składanie odwołań na piśmie, z prośbą o wydanie przy tym kopii odwołania. Odwołanie powinno mieć formę pisemną, i najczęściej musi zostać sporządzona w języku norweskim lub angielskim. Gdyby sporządzenie odwołania w języku norweskim lub angielskim przysparzało Tobie trudności, możesz poprosić o pomoc współwięźnia, znajomego bądź pracownika więzienia. Bez względu na to, odwołanie musi zostać podpisane przez Ciebie – w takiej sprawie nie może Cię reprezentować współwięzień ani pracownik więzienia. Wnioski i odwołania możesz składać w samym więzieniu – jego personel dopilnuje, żeby zostały one doręczone do jednostki właściwej instytucji.

Po rozpatrzeniu wniosku bądź odwołania, właściwa instytucja podejmuje decyzję administracyjną. Jeśli decyzja administracyjna dotyczy Twojej osoby, otrzymujesz stosowne zawiadomienie, zwykle w formie pisemnej. Obowiązkiem norweskich służb kuratorskich jest dopilnowanie zrozumienia przez Ciebie treści decyzji (zob. w rozdziale 9).

Wszystkich pracowników norweskich służb kuratorskich obowiązują reguły poufności. W myśl ogólnej reguły, nie mogą oni udzielać innym informacji na temat Twojej osoby oraz Twoich spraw osobistych. To oznacza, że nie mogą oni poinformować osoby przebywającej na wolności o tym, że znajdujesz się w więzieniu. Pracownik nie może też ujawniać informacji na

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 7, litera e

norweska ustawa
o administracji
publicznej, § 13 oraz
norweska ustawa

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 7, litera i

Twój temat Twoim współwięźniom: nie jest dozwolone informowanie innych o Twojej rodzinie, ani o tym, za co Cię skazano. Istnieją jednak pewne wyjątki od obowiązku zachowania poufności: zakład karny, na przykład, w niektórych przypadkach zawiadamia ofiarę popełnionego przez Ciebie przestępstwa, albo członków jej rodziny, o fakcie wypuszczenia Cię z więzienia (o zezwoleniu na wyjście, o przepustce itp.).

W myśl ogólnej reguły, przysługuje Ci prawo uzyskiwania dostępu do wszelkich informacji dotyczących Twojej osoby, nazywane „prawem dostępu do informacji” (*innsynsretten*). Dokumenty, w które wglądu sobie życzysz, muszą dotyczyć konkretnej sprawy. Mogą też występować wyjątki od tej ogólnej reguły – na przykład gdyby zakład karny obawiał się, że pełny dostęp do informacji mógłby spowodować niebezpieczną sytuację. Jeżeli życzysz sobie dowiedzieć się więcej na temat przysługującego Tobie prawa dostępu do informacji, oraz o tym, w jakich sytuacjach informacja może Ci zostać odmówiona, możesz skontaktować się z Jussbuss. Odmowa dostępu do informacji jest decyzją administracyjną, od której możesz się odwoływać.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 7, litera c

5. DOTYCZY W SZCZEGÓLNOŚCI CUDZOZIEMCÓW:

REGUŁY I PRAWA

W tym rozdziale poruszane są zagadnienia szczególnie istotne dla więźniów będących cudzoziemcami.

Norweska ustawa o egzekucji wyroków obowiązuje w odniesieniu do wszystkich więźniów osadzonych w zakładach karnych na terenie Norwegii. W związku z tym, na ogół przysługują Ci takie same prawa, i podlegasz takim samym obowiązkom, jak w przypadku więźniów narodowości norweskiej – mimo że jesteś obywatelem innego kraju.

To oznacza, że masz też jednakowe szanse na przyznanie przepustki, zwolnienia warunkowego bądź przekazania do zakładu karnego o złagodzonej rygorze. Często, istotnym przy tym czynnikiem oceny Twojego przypadku przez zakład karny jest fakt posiadania przez Ciebie – bądź nieposiadania – zezwolenia na pobyt.

5.1 Jakie znaczenie, w kontekście pozbawienia wolności, ma decyzja o wydaleniu z kraju bądź ostrzeżenie o ewentualności deportacji

Ewentualne wydalenie z kraju, bądź ostrzeżenie o ewentualności deportacji, może wpłynąć na warunki Twojego pobytu w zakładzie karnym. Fakt posiadania przez Ciebie – bądź nieposiadania – zezwolenia na pobyt

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 1

w kraju może mieć wpływ na to, czy uzyskasz przepustkę, zwolnienie dzienne, możliwość kształcenia się, zwolnienie warunkowe, zwolnienie z systemem dozoru elektronicznego (monitorem na kostkę) bądź przekazanie do zakładu karnego o złagodzonej rygorze. Niektóre spośród tych szans są nikłe, jeśli zasądzono w stosunku do Ciebie wydalenie z kraju; innych więźniowie z nakazem deportacji nie mają wcale. To, czy zasądzono w stosunku do Ciebie wydalenie z kraju, może być też istotne w kontekście odbycia kary w innym kraju.

Posiadanie przez Ciebie – bądź nieposiadanie – zezwolenia na pobyt może być istotne w kontekście dokonywanej przez zakład karny oceny bezpieczeństwa Twojego przebywania na wolności. Przykładowo, rozpatrując przyznanie Tobie zwolnienia warunkowego, zakład karny ocenia, czy wypuszczenie Cię z więzienia nie jest „niewskazane”. „Niewskazanie” oznaczałoby, że Twoje przebywanie na wolności byłoby według zakładu karnego niebezpieczne, bądź stwarzałoby zagrożenie. Jeśli zasądzono w stosunku do Ciebie wydalenie z kraju, to zakład karny może obawiać się, że podejmiesz próbę ucieczki i uchylenia się od odbycia kary, żeby uniknąć deportacji.

Na decyzję zakładu karnego wpłynąć może również „ostrzeżenie o ewentualności deportacji” – oznaczające, że dyrekcja norweskiego urzędu imigracyjnego rozważa wydalenie Ciebie z kraju. To wynika z faktu, że ostrzeżenie o ewentualności deportacji sygnalizuje niepewność co do możliwości Twojego dalszego przebywania w Norwegii po odbyciu kary więzienia. W związku z tym, zakład karny może podejrzewać w Twoim przypadku ryzyko ucieczki, mającej na celu uniknięcie wydalenia z kraju. Ostrzeżenie o ewentualności deportacji nie jest jednak prawomocne: jego wydanie nie oznacza, że zasądzono w stosunku do Ciebie wydalenie z kraju, ani że definitywnie to nastąpi. Zakład karny nie powinien sugerować się ostrzeżeniem o ewentualności deportacji w takim stopniu, jaki byłby uzasadniony w przypadku prawomocnej decyzji o wydaleniu z kraju. Gdyby zakład karny wykorzystał ostrzeżenie o ewentualności deportacji przeciwko Tobie w procesie decyzyjnym zakończonym odmową, to w składanym przez Ciebie odwołaniu od tej decyzji podkreślony powinien zostać spekulatywny charakter takiego ostrzeżenia.

Ogólnie rzecz biorąc, zachęcamy Cię do wnioskowania – nawet jeśli uzyskanie przedmiotu wniosku może być trudne ze względu na ewentualność deportacji. Jeżeli masz silne związki z Norwegią, to wyraźnie podkreśl ten fakt we wniosku. Pamiętaj, że przy rozpatrywaniu wniosków

zakład karny ma obowiązek poddania Twojego przypadku indywidualnej ocenie. Zakład karny za każdym razem ocenia, czy pozytywne rozpatrzenie Twojego wniosku nie byłoby niebezpieczne i nie stworzyłoby zagrożenia. W procesie tej oceny uwzględniane są te same czynniki, co w odniesieniu do innych więźniów – w tym przestępstwo, za które Cię skazano. Ponadto, pod uwagę brane mogą być czynniki następujące:

- ryzyko, że podejmiesz próbę bezprawnego opuszczenia kraju i uchylenia się od odbycia pozostałej części kary – to ważny aspekt oceny po stronie zakładu karnego;
- twoje związki z Norwegią – w szczególności wszelkie relacje rodzinne z mieszkańcami kraju;
- czas trwania Twojego pobytu w Norwegii do momentu skazania i pozbawienia wolności.

wytyczne do norweskiej ustawy o egzekucji wyroków, § 16, paragraf 16 (2) 1.8

wytyczne do norweskiej ustawy o egzekucji wyroków, § 20, paragrafy 20.4, 20.5

Fakt posiadania przez Ciebie zezwolenia na pobyt bądź zasądzenia w stosunku do Ciebie wydalenia z kraju nie może być – o ile nie jest to wyraźnie dozwolone prawnie – jedynym czynnikiem determinującym decyzję. Przykładowo, odbycie kary w domu, z systemem dozoru elektronicznego (monitorem na kostkę), zazwyczaj nie jest postrzegane jako opcja dla więźniów podlegających wydaleniu z kraju, jako że prawo wyraźnie wymaga w przypadku więźniów ważnego zezwolenia na pobyt. Więźniowie nieposiadający obywatelstwa norweskiego oraz tacy, w stosunku do których zasądzono wydalenie z kraju, lub którzy otrzymali ostrzeżenie o ewentualności deportacji, zazwyczaj nie kwalifikują się też do zwolnienia dziennego (*frigang*). Niemniej jednak, zawsze możesz ubiegać się o zwolnienie dzienne. Jeżeli ubiegasz się o zwolnienie dzienne w celach kształcenia, to zakład karny weźmie też pod uwagę to, czy w Twoim przypadku możliwe byłoby dokończenie edukacji po wypuszczeniu z więzienia, oraz czy kwalifikacje, do których zdobycia dążysz, wpłynęłyby na Twoją sytuację w Twoim kraju zamieszkania.

Gdyby odrzucony został Twój wniosek dotyczący jedynie decyzji o wydaleniu bądź ostrzeżenia o ewentualności deportacji, to możesz liczyć na pomoc Jussbuss w sporządzeniu pisemnego odwołania.

5.2 Zwolnienie warunkowe w przypadku cudzoziemców

Reguły obowiązujące cudzoziemców w zakresie zwolnienia warunkowego po upływie **1/2 wymiaru kary** są takie same, jak w przypadku obywateli Norwegii. Niezwykle trudno jest otrzymać zwolnienie warunkowe w połowie wymiaru kary. W przypadku osadzonych cudzoziemców,

norweska ustawa o egzekucji wyroków, § 42, ustęp trzeci

powody ubiegania się o zwolnienie w połowie wymiaru kary mogą różnić się od tych, jakimi kierują się obywatele Norwegii. Przykładowo, pobyt w więzieniu może być dla Ciebie szczególnie trudny, w porównaniu z innymi więźniami, ze względu na zupełny brak wyjść, przepustek i odwiedzin. Bariery językowe mogą być źródłem pogłębionej izolacji, bądź ograniczenia czasu wolnego spędzanego ze współwięźniami. Żeby możliwe było przyznanie Tobie zwolnienia warunkowego w połowie wymiaru kary, trudności osobiste, z jakimi się borykasz, musiałyby być znacznie poważniejsze od tych dotyczących innych osadzonych cudzoziemców.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 42, ustęp pierwszy

Także reguły w zakresie zwolnienia warunkowego w **2/3 wymiaru kary** są identyczne bez względu na to, czy dany więzień jest cudzoziemcem czy obywatelem Norwegii. Podobnie też jak w połowie wymiaru kary, osadzeni cudzoziemcy mogą argumentować zwolnienie inaczej niż Norwegowie. W każdym przypadku, kiedy wnioskuje się o zwolnienie warunkowe, ważne jest wyczerpujące i wyraźne wytłumaczenie, dlaczego sytuacja, w jakiej się znajdujesz, jest szczególna. Zakład karny nie może odmówić Ci zwolnienia warunkowego tylko na podstawie decyzji o wydaleniu z kraju.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 42
wytyczne do norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 42,
paragrafy 42 10 i 42 12

W razie prawomocnej decyzji o wydaleniu z kraju, więzień zostaje zazwyczaj przetransportowany poza granice kraju niezwłocznie po wypuszczeniu z więzienia. To oznacza, że gdyby przyznano Tobie zwolnienie warunkowe, najprawdopodobniej będziesz podlegać przetransportowaniu poza granice kraju z chwilą zwolnienia warunkowego. Nawet jeśli nie ubiegasz się o zwolnienie warunkowe, albo nie życzysz sobie zwolnienia warunkowego, zakład karny może zdecydować o Twoim zwolnieniu warunkowym i bezpośrednim przetransportowaniu Cię poza granice kraju.

W pewnych sytuacjach, więzień zostaje odebrany z więzienia przez policję, i zmuszony do opuszczenia kraju z chwilą wypuszczenia z więzienia. Policja często kontaktuje się z zakładem karnym przed wyznaczonym terminem wypuszczenia z więzienia, w celu skoordynowania tego, czy i w jaki sposób ma nastąpić deportacja. W niektórych przypadkach, ustalenia dotyczące deportacji mogą być uzależnione od oceny zasadności, która towarzyszy rozpatrywaniu wniosku o zwolnienie warunkowe.

6. PRAWA SOCJALNE W OKRESIE POZBAWIENIA WOLNOŚCI

6.1 Prawo do kształcenia

Każde więzienie w Norwegii oferuje pewne programy kształcenia.

norweska ustawa
o kształceniu

W okresie pozbawienia wolności, przysługują Ci zasadniczo takie same prawa do kształcenia, jak osobom w Twojej sytuacji przebywającym na wolności. To oznacza, że jeśli posiadasz takie zezwolenie na pobyt, które nie daje Ci praw do kształcenia poza więzieniem na terenie Norwegii, to prawa te mogą też nie przysługiwać Tobie w okresie odbywania kary.

Niemniej jednak, cudzoziemcowi może przysługiwać prawo do skorzystania z programu kształcenia w okresie pozbawienia wolności ustanowione przepisami prawa międzynarodowego – mimo że nie przysługiwałoby mu ono na wolności. Dotyczy to również cudzoziemców bez ważnego zezwolenia na pobyt w Norwegii.

6.2 Prawo do opieki zdrowotnej

norweska ustawa
o opiece zdrowotnej
i powiązanych prawach
(pbrl.), §§ 1–2 i 2-1 a

Z reguły, w okresie pozbawienia wolności, przysługują Ci takie same prawa do opieki zdrowotnej, jak ogółowi społeczeństwa. Niemniej jednak, przysługujące Tobie prawa do opieki zdrowotnej są pod pewnymi względami bardziej restrykcyjne. Przykładowo, w okresie pozbawienia wolności, nie masz możliwości samodzielnego wyboru lekarza.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 4
rozporządzenie
w sprawie lekarzy
rodzinnych w gminie
miejskiej (Forskrift om
fastlegeordning i
kommunene), § 10 jf.
§ 14

Państwo jest zobowiązane dbać o Twoją kondycję fizyczną i psychiczną w okresie pozbawienia wolności. To obejmuje obowiązek zapewnienia Ci niezbędnej i należytej opieki zdrowotnej.

Każdej osobie w Norwegii przysługuje prawo do świadczeń służby zdrowia. Istnieje szereg aktów ustawodawczych regulujących tę dziedzinę. Najważniejszym z nich jest ustawa o prawach pacjenta (pasient- og brukerrettighetsloven).

wytyczne dyrekcji
norweskiej służby
zdrowia w zakresie
prawa do opieki
zdrowotnej w okresie
pozbawienia wolności
(Helsedirektoratets

Jeżeli nie posiadasz ważnego zezwolenia na pobyt w Norwegii, to Twoje uprawnienia do świadczeń służby zdrowia poza więzieniem są ograniczone. Niemniej jednak, w okresie pozbawienia wolności, przysługuje Ci prawo do świadczeń służby zdrowia, których nie należy odwlekać do czasu wypuszczenia Cię na wolność. W związku z tym, pod wieloma względami przysługują Ci takie same prawa do opieki zdrowotnej, jak innym więźniom, bez względu na posiadanie – bądź nieposiadanie – zezwolenia na pobyt. Twoje uprawnienia do świadczeń służby zdrowia mogą obejmować opiekę prewencyjną oraz rehabilitacyjną. Ewentualnej odmowie, w okresie pozbawienia wolności, podlegać mogą tylko takie świadczenia służby zdrowia, które można odwlec bez szkodliwych konsekwencji. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z praw do świadczeń służby zdrowia, jakie przysługują osadzonemu cudzoziemcom. W razie jakichkolwiek pytań

dotyczących Twoich uprawnień do opieki zdrowotnej, możesz skontaktować się z Jussbuss.

Każde więzienie w Norwegii jest stroną umów z podmiotami świadczącymi opiekę dentystyczną, i opieka ta jest świadczona bez względu na Twój status pobytowy.

6.3 Prawo do świadczeń NAV

Twoje uprawnienia do świadczeń NAV (norweskiej administracji pracy i opieki społecznej) są uzależnione od członkostwa w krajowym systemie ubezpieczeń (folketrygden). Uprawnienia te dotyczą świadczeń socjalnych różnego rodzaju. Osoby zamieszkałe w Norwegii są na ogół członkami krajowego systemu ubezpieczeń. „Zamieszkanie” w Norwegii oznacza pobyt trwający – albo mający trwać – co najmniej 12 miesięcy. Twoje obywatelstwo, zarejestrowanie Twojej osoby w spisie powszechnym (folkeregister) oraz uregulowanie przez Ciebie podatków nie są czynnikami decydującymi – musisz jednak posiadać ważne zezwolenie na pobyt. W razie jakichkolwiek pytań dotyczących przysługujących Tobie praw do świadczeń ze strony NAV, możesz zapytać więziennego pracownika opieki społecznej.

Osobom nieposiadającym ważnego zezwolenia na pobyt w Norwegii na ogół nie przysługuje prawo do świadczeń NAV – z wyjątkiem ogólnej informacji. Niemniej jednak, istnieje wyjątek od tej reguły, i są nim osoby osadzone w norweskich więzieniach: dopóki odbywasz karę, i w związku z tym nie możesz opuścić kraju, dopóty przysługuje Tobie prawo do korzystania z niezbędnych świadczeń.

Ponadto, przysługuje Ci prawo do indywidualnej oceny Twojego zapotrzebowania na świadczenia opieki społecznej w okresie pozbawienia wolności. Do takich świadczeń zaliczają się artykuły niezbędne Tobie w zakładzie karnym, takie jak odzież czy okulary.

7. KONTAKT Z RODZINĄ I DZIEĆMI

7.1 Odwiedziny i korespondencja

W okresie pozbawienia wolności, na ogół przysługuje Ci prawo do odwiedzin. Wnioskowanie o odwiedziny podlega jednak wielu warunkom. Czasami, zakład karny może odmawiać Tobie prawa do odwiedzin, lub je ograniczać. W myśl ogólnej reguły, powinny Ci przysługiwać przynajmniej jedno odwiedziny w tygodniu, mogące trwać przynajmniej godzinę. Możesz wnioskować o wydłużenie czasu trwania odwiedzin, kiedy zachodzi taka

wytyczne do ustawy
o opiece społecznej

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 31
regulacja norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 3–28
wytyczne do norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 31

potrzeba – na przykład gdy osoby odwiedzające przybywają z daleka, by Cię odwiedzić. Jeżeli wśród odwiedzających Cię osób są dzieci, to zakład karny powinien rozważyć ewentualność wydłużenia czasu trwania odwiedzin, o ile to leży w najlepszym interesie dzieci.

Odwiedziny są często kontrolowane. Środkiem kontroli może być nadzorowanie odwiedzin, monitorowanie rozmów, zakaz kontaktu fizycznego, a także oddzielenie ścianą ze szkła. Zakład karny może też ustanowić wymóg prowadzenia z gośćmi rozmów wyłącznie w języku zrozumiałym dla więziennego stróża. Gdyby odwiedziny miały dla Ciebie wielkie znaczenie, i niemożliwe było odbycie rozmowy w języku zrozumiałym dla więziennego stróża, to zakład karny oceni, czy odwiedzającej Cię osobie może towarzyszyć tłumacz przysięgły.

Na ogół, więzienia o zaostrzonym rygorze kontrolują odwiedziny, podczas gdy zakłady karne o złagodzonym rygorze nie sprawują kontroli nad odwiedzinami. Kontrola nie powinna być ściślejsza niż to konieczne. Gdyby zakład karny kontrolował składane Tobie odwiedziny w sposób według Ciebie bezzasadny, to możesz odwoływać się od wybranych przez więzienie środków kontroli. Zakład karny nie może monitorować rozmów między Tobą a Twoim adwokatem. Członków personelu Jussbuss nie uznaje się za adwokatów.

Gdyby zakład karny odmówił Ci odwiedzin, to zarówno Ty, jak i osoba odwiedzająca Ciebie możecie odwoływać się od tej decyzji.

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 30
wytoczne do norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 30

Ogólnie rzecz biorąc, w okresie pozbawienia wolności masz prawo otrzymywać i nadawać korespondencję. Niemniej jednak, prawo to podlega pewnym ograniczeniom. Korespondencja może być kontrolowana. W więzieniach o zaostrzonym rygorze, listy do i z więzienia są na ogół kontrolowane. W zakładach karnych o złagodzonym rygorze, korespondencja na ogół nie jest kontrolowana. Zakład karny może kontrolować korespondencję na różny sposób: listy mogą być otwierane i czytane, albo też poddawane inspekcjom z udziałem wyszkolonych psów oraz przy użyciu technicznego sprzętu. Zakład karny nie może oczekiwać od Ciebie pisania listów w określonym języku, chyba że osadzono Cię w jednostce o szczególnie zaostrzonym rygorze. Personelowi zakładu karnego nie wolno czytać korespondencji, jaką prowadzisz ze swoim adwokatem.

7.2 Połączenia telefoniczne

7.2.1 Informacje natury ogólnej

norweska ustawa
o egzekucji wyroków,
§ 32
regulacja norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 3–29
wytyczne do norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków. § 32

W myśl ogólnej reguły, więźniom przysługuje prawo do wykonywania połączeń telefonicznych. W więzieniu o zaostrzonym rygorze, przysługujący Tobie czas trwania połączeń powinien wynosić 20 minut tygodniowo, chyba że dostępna przepustowość czyni to niemożliwym. W zakładach karnych o złagodzonego rygorze oraz w zakładach półwolnościowych, takie ograniczenia nie obowiązują.

Może Ci zostać przyznany dodatkowy czas połączenia, o ile istnieją dla tego szczególne przyczyny, takie jak: dzieci zamieszkałe w dużej odległości od zakładu karnego, dla których możliwości składania Tobie odwiedzin są ograniczone; szczególna dotkliwość pozbawienia wolności dla Ciebie i Twojej rodziny; brak możliwości przyznawania więźniowi przepustek. Takie przyczyny mogą w szczególności dotyczyć osadzonych cudzoziemców.

Jeżeli osadzono Cię w więzieniu o zaostrzonym rygorze, to zakład karny najprawdopodobniej będzie monitorował Twoje połączenia telefoniczne. Jeżeli osadzono Cię w zakładzie karnym o złagodzonego rygorze, albo w zakładzie półotwartym, to placówka najprawdopodobniej nie będzie monitorowała Twoich połączeń telefonicznych. Monitorowanie polega zwykle na tym, że Twojej rozmowy telefonicznej słucha strażnik. Personel zakładu karnego nie ma prawa monitorować Twoich rozmów telefonicznych z adwokatem.

Zakład karny może zdecydować o tym, że rozmowy telefoniczne będą mogły być przez Ciebie prowadzone tylko w języku zrozumiałym dla strażnika monitorującego Twoje połączenia. Niestety, dla osób nieposługujących się ani językiem norweskim, ani angielskim, oznacza to skrócenie czasu na telefony, w porównaniu z więźniami mówiącymi po norwesku oraz angielsku.

7.2.2 Wydatki

regulacja norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków, § 3–29, ustęp
piąty

Generalnie rzecz biorąc, nie masz prawa otrzymywać środków pieniężnych na wydatki związane z telefonowaniem. Opłaty za wykonywane połączenia telefoniczne będziesz zazwyczaj uiszczać ze swojej dziennej więziennej diety. W razie potrzeby, za niezbędne telefony do i od swojego obrońcy oraz przedstawiciela dyplomatycznego bądź urzędnika konsularnego, a także członków swojej najbliższej rodziny, możesz płacić ze swoich prywatnych oszczędności. Jeżeli nie posiadasz żadnych prywatnych oszczędności, które mogłyby pokryć wydatki, to niezbędne Tobie

połączenia telefoniczne z Twoim adwokatem opłacić powinien zakład karny.

wytyczne do norweskiej ustawy o egzekucji wyroków, § 32, paragraf 32.9

Osadzeni cudzoziemcy mogą wykorzystywać swoje prywatne oszczędności do regulowania wydatków związanych z międzynarodowymi połączeniami telefonicznymi do członków najbliższej rodziny – nawet jeśli takich połączeń nie uznaje się za „niezbędne”.

7.2.3 Połączenia telefoniczne w Twoim języku ojczystym

wytyczne do norweskiej ustawy o egzekucji wyroków, § 32, paragraf 32.3

Jak już wspomniano wyżej, zakład karny może zdecydować o tym, że w rozmowie telefonicznej zarówno Ty, jak i Twój rozmówca będziecie musieli posługiwać się językiem zrozumiałym dla monitorującego rozmowę strażnika. Jeżeli jesteś narodowości innej niż norweska, i osoba, z którą życzysz sobie porozmawiać, nie posługuje się językiem ani norweskim, ani angielskim, to rozmowy telefoniczne z członkami rodziny przebywającymi w kraju ojczystym mogą być w Twoim przypadku niedozwolone.

Możesz wnioskować o możliwość posługiwania się swoim językiem ojczystym w rozmowach telefonicznych. W odpowiedzi na taki wniosek, zakład karny może zrobić dla Ciebie wyjątek od reguły, zgodnie z którą rozmowy można prowadzić tylko w określonych językach. Zakład karny może zdecydować o monitorowaniu również tych prowadzonych przez Ciebie rozmów telefonicznych, których personel więzienia nie rozumie. W takim przypadku, kontroli może podlegać tożsamość Twojego rozmówcy, a także to, czy połączenie nie jest przekierowywane do kogoś jeszcze innego. Zakład karny może też zdecydować o zupełnym zaniechaniu monitorowania Twoich telefonów. Alternatywą dla decyzji o konieczności posługiwania się przez Ciebie określonym językiem może być też Twoja dobrowolna zgoda na rejestrowanie Twoich rozmów.

Rejestrowanie konwersacji bywa szczególnie właściwym rozwiązaniem, kiedy życzysz sobie rozmawiać z członkami rodziny, którzy posługują się tylko językiem ojczystym. W każdym przypadku, w którym zakład karny wybiera alternatywę względem słuchania Twoich rozmów przez telefon, wybrana metoda kontroli musi spełniać potrzebę należytego bezpieczeństwa. W związku z tym, w takich sytuacjach dokładnie wyjaśniaj personelowi więzienia, dlaczego przeprowadzenie przez Ciebie rozmowy w języku ojczystym powinno zostać uznane za bezpieczne i niestwarzające zagrożenia. Gdyby zakład karny uznał za konieczne zrozumienie Twojej rozmowy, dodatkową alternatywę stanowić może udział tłumacza. Niemniej jednak, skorzystanie z usług tłumacza przysięgłego jest

kosztowne, tak więc możliwości skorzystania z tej alternatywy mogą być ograniczone.

Jeżeli życzysz sobie przeprowadzić z kimś rozmowę w swoim języku ojczystym, to istotne jest wytłumaczenie personelowi więzienia, dlaczego jest to konieczne, czemu dany telefon ma duże znaczenie i z jakiego powodu musisz porozmawiać z tą konkretną osobą. Zakład karny powinien brać pod uwagę przyzwalanie Ci na rozmowę w języku ojczystym zwłaszcza w przypadkach rozmów z członkami najbliższej rodziny – a w szczególności, jeżeli nie możesz liczyć na odwiedziny bądź Twój kontakt z rodziną w okresie pozbawienia wolności jest nikły albo żaden. Tak może być, jeżeli Twoja rodzina nie mieszka w Norwegii, lub gdy zakład karny, w którym Cię osadzono, jest położony w dużej odległości od miejsca ich zamieszkania w Norwegii. Zakład karny powinien brać pod uwagę przyzwalanie Ci na rozmowę w języku ojczystym także w takich wyjątkowych okolicznościach jak znaczące problemy zdrowotne lub socjalne. Przykładowo, taką sytuacją może być poważna choroba członka Twojej rodziny.

Gdyby Twój wniosek o zgodę na rozmowę w języku ojczystym został odrzucony, to możesz się od tej decyzji odwoływać. Jeżeli potrzebna jest Ci pomoc w złożeniu odwołania, możesz skontaktować się z Jussbuss.

7.2.4 Połączenia wideo

wytyczne KDI 3/2017

Niektóre zakłady karne oferują możliwość wykonywania połączeń wideo – przy pomocy usług takich jak Skype. Połączenia wideo nie mają przy tym za zadanie zastępować innych form komunikacji, takich jak korespondencja, odwiedziny czy rozmowy telefoniczne – są pomyślane jako opcja względem nich dodatkowa. Wykonywanie połączeń wideo nie jest Twoim prawem, i nie w każdym więzieniu taka możliwość jest oferowana. W razie jakichkolwiek pytań dotyczących możliwości wykonywania połączeń wideo i powiązanego procesu wnioskowania, porozmawiaj z przypisanym Tobie funkcjonariuszem ds. kontaktu. Połączenia wideo są szczególnie uzasadnione w przypadku więźniów, którzy nie mogą liczyć na odwiedziny, ponieważ osadzono ich w zakładach karnych położonych w dużej odległości od miejsc zamieszkania rodzin.

8. ZAKAZ DYSKRYMINACJI

8.1 Informacje natury ogólnej

norweska konstytucja,
§ 98
EKPC, artykuł 14

Norweska konstytucja (Grunnloven), § 98, zabrania traktowania kogokolwiek w sposób niesprawiedliwy bądź nieproporcjonalnie preferencyjny. Prawo do równego traktowania chroni również europejska

konwencja praw człowieka (EKPC), artykuł 14, zgodnie z którą nikt nie może być poddawany dyskryminacji w świetle praw przysługujących mocą konwencji. Odbywanie kar musi przebiegać zgodnie z regułą zakazującą dyskryminacji.

Powodem prawnej ochrony przed dyskryminacją jest ogólne przekonanie o tym, że jednakowe przypadki powinny być traktowane jednakowo. To, czy dane przypadki są jednakowe czy nie, jest kwestią wartości. Artykuł 14 EKPC wyraźnie stwierdza, że wszyscy jesteśmy równi, bez względu na „płeć, rasę, kolor skóry, język, wyznanie, przekonania polityczne bądź inne, narodowość bądź pochodzenie społeczne, przynależność do mniejszości narodowych, majątek, urodzenie bądź innego rodzaju status”.

W związku z tym, ogólną regułą jest identyczne z innymi osobami uprawnienie do wszelkich świadczeń w okresie pozbawienia wolności. Niemniej jednak, nie wszyscy są tacy sami, dlatego też niektórzy mogą otrzymywać takie świadczenia, których innym się odmawia. Przykładowo, osoby dotknięte chorobą psychiczną mogą mieć szczególne potrzeby, wobec których prawnie uzasadnione jest zapewnianie im takich świadczeń, na jakie inni nie mogą liczyć. Różne jest też traktowanie w sprawach o zwolnienie warunkowe: niekiedy wskazane jest warunkowe zwolnienie jednego więźnia przy jednoczesnym zatrzymaniu w zakładzie karnym innego. W takich przypadkach, zróżnicowanie traktowania może być prawnie uzasadnione ze względu na istnienie przesłanek ku temu, że tylko ten pierwszy nie dopuści się dalszych czynów przestępczych.

Tak więc zakaz dyskryminacji nie oznacza, że fakt bycia cudzoziemcem jest bez znaczenia – lecz że Twoje obywatelstwo, posiadanie bądź nieposiadanie przez Ciebie zezwolenia na pobyt oraz ewentualna decyzja o wydaleniu Cię z kraju nie może być jedynym decydującym czynnikiem. Jeżeli podejrzewasz, że w Twoim przypadku mogła mieć miejsce bezprawna dyskryminacja, to skontaktuj się z rzecznikiem ds. równości i przeciwdziałania dyskryminacji (Likestillings- og disrimineringsombudet) – dane kontaktowe znajdziesz w spisie organizacji zamieszczonym na końcu niniejszej broszury. Możesz też skontaktować się z Jussbuss.

8.2 Prawo do praktykowania wyznania

Każdy ma prawo praktykować swoje wyznanie. Norweskie służby kuratorskie dopilnowują, żeby więźniowie, w okresie pozbawienia wolności, mieli możliwość praktykowania swojego wyznania i filozofii życiowej.

norweska konstytucja,
§ 16
EKPC, artykuł 9

Norweska konstytucja (Grunnloven), § 16, gwarantuje każdemu mieszkańcowi kraju prawo do praktykowania swojego wyznania. Prawo to chroni również EKPC, artykuł 9, zgodnie z którą każdy ma prawo, „w pojedynkę bądź w zbiorowości z innymi [...] manifestować swoje wyznanie bądź przekonania – poprzez cześć, nauczanie, praktykę i święta”.

Władze mogą jednak robić pewne wyjątki od ogólnej reguły wolności wyznania, i nakładać na nią pewne ograniczenia. Wszelkie nakładane ograniczenia muszą być „określone przepisami prawa” oraz „niezbędne w społeczeństwie demokratycznym – w interesie publicznego bezpieczeństwa, ochrony publicznego porządku, zdrowia bądź moralności, jak i dla zabezpieczenia praw i wolności innych osób”.

Dla wielu więźniów, pozbawienie wolności samo w sobie stanowi ograniczenie możliwości praktykowania swojego wyznania. Niemniej jednak, zakład karny powinien, do pewnego stopnia, umożliwić osadzonym praktykowanie w więzieniu swojego wyznania. Osobom stosującym się do religijnych zakazów może przysługiwać wyżywienie zgodne z wyznawanymi przekonaniami – np. wegetariańskie w przypadku buddystów, bez wieprzowiny w przypadku muzułmanów, czy też koszerne w przypadku więźniów narodowości żydowskiej.

9. BARIERY JĘZYKOWE

I PRAWO DO TŁUMACZA

Pozbawienie wolności może być szczególnie kłopotliwe dla osób niezdolnych do komunikowania się z personelem więzienia i współwięźniami.

norweska ustawa
o administracji
publicznej, § 11
dyrektywa KDI 1/2018
wytyczne do norweskiej
ustawy o egzekucji
wyroków dotyczące
wglądu w akty
ustawodawcze („Tilgang
til regelverket m.v.”)

Jako że norweskie służby kuratorskie są częścią systemu norweskiej administracji publicznej, zakłady karne podlegają obowiązkowi udzielania informacji. To oznacza, że personel więzienia powinien udzielać Ci informacji na temat reguł, procedur i wzorców postępowania obowiązujących w zakładzie karnym, w którym Cię osadzono. Ponadto, każdej administracyjnej decyzji norweskich służb kuratorskich dotyczącej Twojej osoby towarzyszyć powinno zawiadomienie Ciebie o podjętej decyzji oraz o przysługującym Tobie prawie porady.

Ilość udzielanych informacji powinna odzwierciedlać Twoje indywidualne zapotrzebowanie na poradę, oraz skalę i istotność Twojej sprawy, a także wydajność pracowniczych zasobów zakładu karnego. Zakłady karne mają na ogół obowiązek udzielania bardziej wyczerpujących informacji

osadzonym cudzoziemcom. Jeżeli masz poczucie, że nie zapewniono Ci porady odpowiedniej do Twoich potrzeb, to możesz złożyć skargę w regionalnym urzędzie właściwym zakładowi karnemu, w którym Cię osadzono.

Jako więźniowi, przysługuje Ci wgląd w akty ustawodawcze, które znajdują zastosowanie do Twojej osoby w okresie pozbawienia wolności, przez co zwykle rozumie się norweską ustawę o egzekucji wyroków, regulacje norweskiej ustawy o egzekucji wyroków oraz wytyczne do norweskiej ustawy o egzekucji wyroków (Straffegjennomføringsloven, Forskriften til straffegjennomføringsloven, Retningslinjene til straffegjennomføringsloven). Możesz zażądać wglądu w norweską ustawę o egzekucji wyroków i regulacje norweskiej ustawy o egzekucji wyroków w tłumaczeniu na język angielski. Dostępne są też (na miesiąc maj 2019 roku) tłumaczenia ustawy i regulacji na języki arabski, polski, rosyjski, turecki, litewski oraz rumuński. Więźniom, dla których niezrozumiałe są wersje językowe angielska i norweska, zakład karny ma obowiązek udzielać dodatkowych informacji na temat owych reguł.

Osadzeni cudzoziemcy mogą liczyć na poradę niezbędną dla dopilnowania zrozumienia przez nich decyzji administracyjnych oraz treści innej korespondencji ze strony norweskich służb kuratorskich. Gdyby dla więźnia niezrozumiała była pewna sprawa szczególnej uwagi, zakład karny powinien otrzymać wsparcie tłumacza. W myśl ogólnej reguły, masz prawo poznać nie tylko rezultat, ale i przyczyny każdej decyzji administracyjnej dotyczącej Twojej osoby.

W przypadku dokumentów w sprawie otrzymanych przez Ciebie od organu innego niż zakład karny – takiego jak służba zdrowia czy urząd imigracyjny – obowiązek opłacenia ewentualnie potrzebnego tłumacza, bądź sfinansowania tłumaczenia dokumentu, spoczywa na organie, od którego pochodzą dane dokumenty. Gdyby treść otrzymanego przez Ciebie dokumentu była dla Ciebie niezrozumiała, poproś o pomoc personel zakładu karnego.

10. PRZEKAZANIE CELEM ODBYCIA KARY W INNYM KRAJU

10.1 Informacje natury ogólnej na temat przekazania do więzienia w innym kraju

W myśl ogólnej reguły, karę więzienia odbywa się w tym kraju, gdzie wydany został wyrok. Jednakże w pewnych przypadkach, przepisy prawa

norweskiego i porozumienia międzynarodowe umożliwiają przekazanie do innego kraju, celem odbycia kary na jego terenie.

Przepisy regulujące przekazanie do innego kraju są ustanowione różnymi aktami ustawodawczymi i umowami, i procedura może różnić się w zależności od kraju docelowego przekazania. To utrudnia wszelkie uogólnienia w kwestii przekazania za granicę. W tym rozdziale przyjrzymy się bliżej porozumieniu Norwegii z większością krajów europejskich, a także z pewnymi krajami spoza Europy. Ponadto, zawarte są niezależne porozumienia między Norwegią a Łotwą, Litwą, Rumunią oraz Tajlandią. Odrębny zbiór reguł reguluje przekazywanie pomiędzy krajami Północy, tzn. Norwegią, Szwecją, Danią, Finlandią oraz Islandią.

Nawet jeśli Twój kraj ojczysty nie jest stroną żadnego z tych aktów bądź umów, to Norwegia może osiągnąć z tym krajem porozumienie w drodze umowy indywidualnej, dotyczącej Ciebie i Twojej sytuacji. Żeby to było możliwe, z Twoją sprawą związane muszą być „szczególne okoliczności”. Przekazanie za granicę odbywa się jednak tym sposobem bardzo rzadko.

W razie wątpliwości co do tego, które przepisy znajdują zastosowanie do sytuacji, w jakiej się znajdujesz, zakład karny powinien być w stanie udzielić Ci informacji w Twojej sprawie. Także Jussbuss może zapewnić Ci poradę, jeżeli nawiążesz kontakt bezpośrednio.

W razie przekazania do innego kraju celem odbycia kary na jego terenie, od chwili przybycia obowiązują Cię będą przepisy panujące w danym kraju docelowym. To oznacza, że możesz podlegać wtedy innym regułom w zakresie możliwości zwolnienia warunkowego, otrzymania przepustki itp.

10.2 Postępowanie administracyjne i odwołania

regulacja norweskiej ustawy o egzekucji wyroków, § 3–4

Zakład karny powinien poinformować Cię o możliwości przekazania do kraju ojczystego celem odbycia kary na jego terenie. W większości przypadków, przekazanie do kraju ojczystego powinno być możliwe; w pewnych przypadkach, możesz też ubiegać się o przekazanie do innego kraju, z którym masz silny związek.

Twoją sprawę przygotowuje dyrekcja norweskich służb kuratorskich (KDI). Powinno Ci zostać umożliwione złożenie oświadczenia o tym, czy życzysz sobie przekazania czy nie, i dlaczego. Jednakże w pewnych sytuacjach, nastąpić może przekazanie wbrew Twojej woli. Gdyby KDI życzyła sobie przekazać Twoją osobę, to do przewidzianego kraju docelowego

skierowane zostanie stosowne zapytanie. Wówczas ów kraj zajmie się Twoją sprawą i zdecyduje, czy wyraża zgodę na przekazanie.

Na tym etapie postępowania, otrzymasz od KDI pewne dokumenty. Często noszą one tytuł „**Żądanie przekazania osób skazanych**”, i w wielu przypadkach otrzymujesz je wraz z kopią dokumentów przesłanych z KDI do sugerowanego kraju docelowego przekazania. Zadaniem tych dokumentów jest poinformowanie Ciebie, że postępowanie się rozpoczęło. Nie stanowią one prawomocnej decyzji administracyjnej, i nie można się od nich odwoływać.

Gdyby kraj docelowy wyraził zgodę na przekazanie, KDI będzie mogła podjąć administracyjną decyzję o przekazaniu Twojej osoby. Od tej decyzji administracyjnej można się odwoływać w norweskim ministerstwie sprawiedliwości i bezpieczeństwa publicznego. Składając odwołanie od takiej decyzji, możesz zażądać wstrzymania przekazania Twojej osoby do czasu, aż zapadnie prawomocna decyzja o przekazaniu. Nazywa się to „skutkiem zawieszającym” (*oppsettende virkning*) odwołania.

Ponieważ procedura przekazania osadzonych cudzoziemców do innego kraju wiąże się ze współpracą między różnymi krajami, norweskie procedury administracyjne nie są jedynymi obowiązującymi w tym względzie regułami. Czasochłonność tego procesu różni się w zależności od kraju, przy czym na ogół proces ten jest długotrwały. Jeżeli potrzebujesz pomocy w sprawie dotyczącej przekazania do innego kraju, możliwie jak najprędzej skontaktuj się z prawnikiem, z Jussbuss albo z inną organizacją świadczącą pomoc prawną. Dane kontaktowe różnych organizacji świadczących pomoc prawną znajdziesz w zestawieniu zamieszczonym na końcu niniejszej broszury.

10.3 Warunki przekazania do innego kraju

Więźniowie mogą ubiegać się o przekazanie, bądź wyrażać na przekazanie zgodę, jednakże reguły dopuszczają też, w pewnych sytuacjach, przekazywanie osób skazanych wbrew ich woli. W tym rozdziale przyjrzymy się bliżej warunkom przekazania do innego kraju.

10.3.1 Wnioskowanie o przekazanie do innego kraju

Możesz ubiegać się o przekazanie do innego kraju, celem odbycia kraju na jego terenie. Przekazywanie do większości krajów europejskich, a także do niektórych krajów spoza Europy, reguluje ustawa o przekazywaniu osób skazanych oraz Konwencja o przekazywaniu osób skazanych. Jeżeli nie masz pewności co do tego, czy kraj, dokąd przekazania sobie życzysz,

podlega tym przepisom prawa, możesz zapytać personelu więzienia bądź pracownika Jussbuss.

Obowiązują następujące warunki:

1. Musisz być obywatelem kraju, dokąd przekazania sobie życzysz. To, jak rozumie się pojęcie „obywatela”, różni się w zależności od kraju. W niektórych państwach, obywatela definiuje się wyłącznie jako osobę posiadającą dane obywatelstwo. Inne państwa niekiedy przyjmują przekazywane osoby skazane, o ile to mają silny związek z danym krajem – na przykład przeżyły szereg lat na jego terenie.
2. Twój wyrok musi być prawomocny. Nie możesz ubiegać się o przekazanie, zanim zapadnie wyrok skazujący, ani dopóki odwołujesz się od wyroku w Norwegii.
3. Pozostały Ci wymiar kary więzienia musi wynosić przynajmniej 6 miesięcy, albo Twoim wyrokiem musi być zatrzymanie prewencyjne (*forvaring*). Pozostały czas wylicza się w odniesieniu do przewidywanego terminu zwolnienia. Termin ten przypada zwykle na 2/3 wymiaru kary. Musi Tobie zatem pozostawać więcej niż 6 miesięcy odsiadki, zanim odbędziesz 2/3 wymiaru kary. W wyjątkowych okolicznościach, niekiedy czyni się od tej reguły wyjątki. To oznacza, że Twojej sytuacji, w porównaniu z sytuacją innych więźniów, dotyczyć musi coś szczególnie wyjątkowego, co czyniłoby przekazanie wskazanym pomimo pozostałego wymiaru kary więzienia w Norwegii krótszego niż 6 miesięcy.
4. Musisz wyrazić zgodę na przekazanie.
5. Czyn, za który Cię skazano, musi stanowić przestępstwo karne w rozumieniu krajowych przepisów prawa obowiązujących w kraju, dokąd przekazania sobie życzysz.
6. Zgodę na przekazanie wyrazić muszą obydwa państwa. Nawet w razie spełnienia wszystkich pozostałych warunków, każdy z krajów ma prawo odmówić przekazania.

Obowiązują osobne umowy pomiędzy Norwegią a Tajlandią, Łotwą, Rumunią oraz Litwą. Warunki tych porozumień mogą różnić się od wyłożonych powyżej. Jeżeli życzysz sobie przekazania do któregoś z tych krajów, możesz zasięgnąć dalszych informacji u personelu więzienia bądź u pracownika Jussbuss.

10.3.2 Przekazanie bez Twojej zgody

W myśl ogólnej reguły, przekazanie do innego kraju celem odbycia kary na jego terenie wymaga Twojej zgody. Obowiązują też jednak pewne przepisy i porozumienia, które umożliwiają przekazanie wbrew woli więźnia.

Pod żadnym pozorem nie może dojść do przekazania Twojej osoby, celem odbycia kary, do takiego kraju, co do którego istnieje podejrzenie ewentualności poddania Cię torturom bądź pozbawienia życia. Jeżeli uważasz, że grozi Ci przekazanie do kraju, gdzie poddawano by Cię torturom bądź usiłowano pozbawić życia, to możesz skontaktować się z Jussbuss.

Protokół dodatkowy do
Konwencji
o przekazywaniu osób
skazanych, artykuł 3

Wiele spośród krajów, które przystąpiły na europejską Konwencję o przekazywaniu osób skazanych, podpisało i ratyfikowało także Protokół dodatkowy do tej konwencji. Protokół dodatkowy umożliwia państwom przekazywanie osób skazanych bez ich zgody w razie zapadnięcia prawomocnej decyzji o wydaleniu z Norwegii, pod warunkiem skłonności drugiego kraju do przyjęcia przekazywanego więźnia. Mówiąc prościej: Norwegia oraz drugi kraj muszą się porozumieć co do możliwości przekazania Twojej osoby.

W ogólności, dopóki nie zapadnie w stosunku do Ciebie prawomocna decyzja o wydaleniu z kraju, przekazanie Cię bez Twojej zgody nie będzie mogło nastąpić. Niemniej jednak, Norwegia jest stroną porozumień z pewnym krajami, na mocy których przekazanie może też nastąpić wówczas, gdy więzień nie wyraża na to zgody, a prawomocna decyzja o wydaleniu z kraju jeszcze nie zapadła. Na miesiąc kwiecień 2019 roku, Norwegia zawarła takie porozumienia z Rumunią, Łotwą i Litwą.

Zgodnie z tymi umowami, wymóg wydalenia z kraju nie obowiązuje, jeżeli uważa się Ciebie za obywatela kraju docelowego przekazania i kraj ten jest Twoim stałym miejscem zamieszkania. W takich sprawach, ważną kwestią jest to, czy w istocie jesteś obywatelem danego kraju, i czy Twój związek z nim jest na tyle silny, żeby można go było uważać za Twój kraj zamieszkania. Do informacji istotnych w kontekście oceny kwestii zamieszkania należy między innymi to, czy posiadasz w danym kraju docelowym stały adres, rodzinę, pracę itp. Jeżeli czas spędzony przez Ciebie w Norwegii albo w innym kraju był krótki, i na ogół mieszkasz w kraju, dokąd przekazanie może nastąpić, to najprawdopodobniej trudno będzie uargumentować niespełnienie warunków przekazania Twojej osoby.

Kraj, dokąd przekazanie Norwegia rozważa, może odmówić przyjęcia skazanej osoby. To może nastąpić, jeżeli pozostały Ci wymiar kary więzienia wynosi poniżej 6 miesięcy.

11. DANE KONTAKTOWE

FFP – For Fangers Pårørende

Postboks 6710 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Nordahl Brunsgt. 5, 2. etg.
0165 Oslo
Tel.: 22 11 41 30
Faks: 22 11 46 55
post@ffp.no
www.ffp.no

Organizacja wspierająca rodziny i przyjaciół osób osadzonych.

Gatejuristen

Skippergata 23
0154 Oslo
Tel.: 23 10 38 90
Faks: 23 10 38 91
post@gatejuristen.no
www.gatejuristen.no

Organizacja oferująca nieodpłatną poradę prawną osobom obecnie bądź w przeszłości uzależnionym.

Gjenopptakelseskommisjonen

Postboks 2097 Vika
0125 Oslo
Tel.: 22 40 44 00
Faks: 22 40 44 01
www.gjenopptakelse.no

Norweska komisja ds. nadzoru spraw karnych – decyduje w stosunku do skazanych osób o tym, czy ich sprawy mogą być ponownie rozpoznawane sądownie.

JURK – Juridisk rådgivning for kvinner

Skippergata 23
0154 Oslo
Tel.: 22 84 29 50
Faks: 22 84 29 51
www.jurk.no

Organizacja studencka oferująca nieodpłatną poradę prawną kobietom.

Jushjelpa i Midt-Norge

Bispegata 9C
7012 Trondheim
Tel.: 73 51 52 50
Faks: 73 52 72 80
www.jushjelpa.no

Organizacja studencka oferująca nieodpłatną poradę prawną.

Jussbuss

Skippergata 23
0154 Oslo
Tel.: 22 84 29 00
Faks: 22 84 29 01
www.jussbuss.no

Organizacja studencka oferująca nieodpłatną poradę prawną. Autorzy niniejszej broszury oraz Podręcznika więźnia.

Jussformidlingen i Bergen

Sydneshaugen 10
5007 Bergen
Tel.: 55 58 96 00
Faks: 55 58 96 06
www.jussformidlingen.no

Organizacja studencka oferująca nieodpłatną poradę prawną.

Jusshjelpa i Nord-Norge

UiT Norges Arktiske Universitet
Breivika senter
9037 Tromsø
Tel.: 77 64 45 59
Faks: 77 64 65 65
www.jusshjelpa.no

Organizacja studencka oferująca nieodpłatną poradę prawną.

**LDO – Likestillings- og diskrimineringsombudet
[rzecznik ds. równości i przeciwdziałania
dyskryminacji]**

Postboks 8048 Dep
0031 Oslo
Tel.: 23 15 73 00 / 800 41 556
Faks: 23 15 73 01
www.ldo.no

*Zwalcza dyskryminację oraz udziela porady
w kwestiach związanych z równością i dyskryminacją.*

NAV Servicesenter

Tel.: 55 55 33 33

*Główny numer NAV, pod którym uzyskać można
odpowiedzi na wszelkie pytania dotyczące usług
i świadczeń NAV – z wyjątkiem świadczeń
emerytalnych i świadczeń dla osób
niepełnosprawnych.*

NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere

Torggata 22, 2. etg
0183 Oslo
Tel.: 22 36 56 60
Faks: 22 36 56 61
www.noas.no

*Pilnuje ochrony prawnej osób ubiegających się o azyl
w Norwegii, i oferuje nieodpłatną poradę prawną
w sprawach azylowych.*

**Pasient- og brukerbudjet i Oslo og Akershus –
Sosial- og eldreombudet i Oslo**

Lille Grensen 7
0159 Oslo
Tel.: 23 13 90 20

*Strzeże praw pacjentów i osób korzystających z opieki
zdrowotnej. Może ocenić Twoją sprawę i zapewnić
indywidualne doradztwo prawne.*

Politiets utlendingsenhet (PU)

Postboks 8102 Dep.
0032 Oslo
Tel.: 22 34 24 00
politiets.utlendingsenhet@politiet.no

*Rejestruje osoby ubiegające się o azyl, prowadzi
dochodzenia mające na celu ustalenie tożsamości,
deportuje osoby nieposiadające zezwolenia na pobyt
oraz prowadzi Tradum – ośrodek przetrzymujący
cudzoziemców.*

SEIF – Selvhjelp for innvandrere og flyktninger

Postboks 6856 St. Olavs Plass
0130 Oslo
Tel.: 22 03 48 30
Faks: 22 11 05 13 www.seifnorge.wordpress.com

*Niezależna organizacja non-profit pomagająca
imigrantom w Norwegii.*

UDI – Utlendingsdirektoratet

Postboks 8108 Dep.
0032 Oslo
Tel.: 23 35 15 00
www.udi.no

*Odpowiada za obsługę wniosków cudzoziemców
pragnących odwiedzić Norwegię bądź zamieszkać
w tym kraju, prowadzi ośrodki azylowe i zajmuje się
przypadkami wydalenia z kraju.*

WayBack

Kristian Augusts gate 10, 3. etg.
0164 Oslo
Tel.: 23 22 80 10
johan@wayback.no

*Placówka non-profit zapewniająca wsparcie
w powrocie do społeczeństwa po odbyciu kary
więzienia.*

Jussbuss

Skippergata 23, 0154 Oslo

Tel.: +47 22 84 29 00 Faks: +47 22 84 29 01

www.jussbuss.no

Przyjmowanie spraw:

Możesz skontaktować się z Jussbuss telefonicznie, a także odwiedzić nasze biuro. Sami regularnie odwiedzamy liczne więzienia.

Połączenia telefoniczne od więźniów przyjmujemy w dni robocze w godzinach od 10:00 do 15:00, przy czym w poniedziałki linia telefoniczna jest czynna dodatkowo od 17:00 do 20:00. O termin naszej najbliższej zaplanowanej wizyty w Twoim zakładzie karnym zapytaj strażnika więziennego, albo skontaktuj się z nami bezpośrednio. Typowymi godzinami przyjęć są poniedziałek od 17:00 do 20:00 i wtorek od 10:00 do 15:00.

Możesz też zarejestrować swoją sprawę w naszym elektronicznym systemie przyjęć, w serwisie internetowym www.jussbuss.no.